

1 הצות שני עובלתן – אינם נידונים כמעובלים עד שיגיע חצות של
 2 ליל המחרת. רב חסדא אמר, עמוד השחר עובלתן – יש לדונם
 3 כמעובלים משעה שיעלה עמוד השחר.
 4 הגמרא מפרשת את טעמו של רב חסדא: אמרי בי רב – אמרו בני
 5 השיבה, מאי מעמא דרב חסדא, הסובר שעלות השחר עושה את
 6 האיברים כמעובלים. לומד הוא זאת מקל וחומר. ומה הצות הלילה,
 7 שאף על פי שאין עושה לינה – שאין היא פוסלת את האיברים שעל
 8 הארץ משום פסול לינה חוץ למזבח, שהרי כל הלילה כשר להעלות
 9 איברים מן הארץ ולהקטירם על גבי המזבח, מכל מקום היא עושה
 10 עיבול – חצות הלילה עושה את האיברים הקשים שעל המזבח
 11 כמעובלים, עמוד השחר שעושה לינה – שגורם לפסול את האיברים
 12 שעל הארץ משום פסול לינה חוץ למזבח, אינו דין שעושה עיבול
 13 – וכי אין הדין נותן שיעשה אף את האיברים הקשים שעל המזבח
 14 כמעובלים.
 15 הגמרא מביאה אופן נוסף שבו נחלקו רבה ורב חסדא: איברים קשים
 16 שפירשו מן המזבח קודם הצות, והחזירן עליו לאחר עמוד השחר,
 17 נחלקו רבה ורב חסדא האם יש דין עיבול באיברים אלו או לא. רבה
 18 אמר, הצות של לילה שני עובלתן – עושה אותם כמעובלים. רב
 19 חסדא אמר, מעתה שוב אין פה עיבול לעולם, אלא חייב תמיד
 20 להשיבם על גבי המזבח אם פקעו, ויש בהם מעילה, עד שיתעכלו
 21 לגמרי וייעשו פחם.
 22 נתבאר עד עתה, שבין לדברי רבה ובין לדברי רב חסדא אין חצות
 23 הלילה הראשון מועיל לעשות את האיברים כמעובלים, לפי שבשעת
 24 חצות לא היו האיברים על גבי המזבח. עתה מביאה הגמרא דעה
 25 החולקת על שיטתם בענין זה. מתקיף לה (והקשהו) רב יוסף, על
 26 דברי רבה ורב חסדא: ומאי לימא לן – מי יאמר לנו, דהצות בראש
 27 המזבח משויא להו עיבול – שרק כאשר האיברים נמצאים בראש
 28 המזבח מועיל חצות הלילה לעשותם כמעובלים, דילמא – שמא יש
 29 לומר, כל הויא המשפחה להו משויא להו עיבול – שבכל מקום
 30 שחצות הלילה מוצא את האיברים עושה הוא אותם כמעובלים,
 31 כלומר, שאף אם אינם על גבי המזבח אלא על הארץ מכל מקום
 32 שעת חצות של לילה הראשון עושה אותם כמעובלים.
 33 שלחו מתם – מארץ ישראל לבבל, הלכתא קרב יוסף, שחצות
 34 הלילה מועיל לעשות את האיברים כמעובלים אף אם אינם על גבי
 35 המזבח. איתמר נמי בבית המדרש, אמר רבי חייא בר אבא, פירשו
 36 האיברים הקשים מן המזבח קודם הצות הלילה והחזירן עליו אחר
 37 הצות, לא נהניו – אסור מדברי חכמים ליהנות מהם, ולא מועלין –
 38 ואין בהם דין מעילה מן התורה, לפי שהועילה שעת חצות לעשותם
 39 כמעובלים, וכבר נעשית מצוותם, ושוב אין בהם דין מעילה. וכן תנא
 40 – שנה בר קפרא, פירשו מן המזבח קודם הצות הלילה והחזירן
 41 עליו לאחר הצות, ויצאין איברים אלו מיד דין מעילה.
 42 הגמרא מבררת את סברת רבה ורב חסדא: אמר ליה רב פפא
 43 לאבוי, וכי מאחר דשלחו מתם – מארץ ישראל להילכתא קרב
 44 יוסף, וכן אמר רבי חייא בר אבא שהלכה כרב יוסף, וכן תני בר
 45 קפרא כרב יוסף, אם כן, רבה ורב חסדא במאי פליגי – באיזה אופן
 46 הם נחלקו, הרי אין מסתבר לומר שהם חולקים על כל אלו, וסוברים
 47 שאיברים שאינם על המזבח בשעת חצות אינם נידונים כמעובלים.
 48 אמר ליה אבוי לרב פפא, רבה ורב חסדא נחלקו באיברים שמינים.
 49 כלומר, אכן גם הם מודים ששעת חצות מועילה לדון איברים קשים
 50 כמעובלים, אף אם אינם על גבי המזבח, אלא שהם עוסקים באיברים
 51 שיש בהם שומן, שאף אם קשים הם מכל מקום אינם נידונים
 52 כמעובלים בחצות הלילה, לפי שהשומן שבהם מעכבם שלא ייעשו
 53 דשן, ובאיברים כאלו נחלקו רבה ורב חסדא האם הם נידונים
 54 כמעובלים משעת עלות השחר, או משעת חצות של הלילה השני.
 55 הגמרא מביאה ספק בענין איברים שלנו על גבי המזבח: בעא מיניה
 56 – שאל רבא מרבה, האם לינה מועלת (פוסלת) איברים הנמצאים
 57 בראשו של מזבח, או שהלינה אינה מועלת (פוסלת) את האיברים
 58 הנמצאים בראשו של מזבח. כלומר, האם פסול לינה נאמר אף

באופן שהאיברים נמצאים בזמן עלות השחר על גבי המזבח או לא.
 מבררת הגמרא: הוי רמי – באיזה אופן מסתפק רבא, אילימא דלא
 ירדו – אם נאמר שהספק באופן שהאיברים עדיין נמצאים בראש
 המזבח ולא ירדו ממנו, אם כן מה מקום יש לספק זה, השתא – הרי
 אפילו אם לנו האיברים בקרקע העזרה, ונפסלו בלינה כשהגיע עלות
 השחר, ולאחר מכן העלים על גבי המזבח, אמרת – נתבאר לעיל (פד)
 במשנה דאם עלו לא ירדו, אזי באופן זה שלנו האיברים בראשו של
 מזבח מיבעיא – וכי צריך לומר שלא ירדו מן המזבח.
 מבארת הגמרא: ואלא דירדו מעל המזבח. כלומר, אכן באופן
 שהאיברים בראש המזבח פשוט הדבר שלא ירדו, וספקו של רבא
 הוא באופן שהיו האיברים על המזבח בשעת עלות השחר, ולאחר
 מכן הורידם, והספק הוא האם נפסלו האיברים בפסול לינה בעלות
 השחר, אף באופן שהיו על גבי המזבח בזמן זה, ומאחר שכבר ירדו
 מן המזבח אסור לשוב ולהעלותם, כמו ששנינו לעיל (שם) כשם שאם
 עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו, או שאין הלינה פוסלת בראש
 המזבח, ודינם כאיברים כשירים, ויחזור ויעלים על המזבח.
 ומבארת הגמרא את צדדי הספק: לשלחן מדרמיני לה – האם יש
 לדמות את המזבח לשולחן שהיה במקדש, שהדין בזה הוא שאם
 שזה לחם הפנים על השולחן יותר מכדי זמנו אינו נפסל בלינה, דתני
 – כמו ששנינו במנחות (p) ואלא הן (לחם הפנים וכו' וכו') שוהים על
 השלחן וימים רבים אין בכך בלום, ואינם נפסלים בלינה, ולפיכך אף
 איברים שהיו על המזבח אינם נפסלים בלינה. או דילמא לקרקע
 מדרמיני – שמדמים את דין המזבח לדין קרקע העזרה, ולפיכך יש
 לפסול את האיברים הלנים בראש המזבח, כשם שנפסלים האיברים
 הלנים בקרקע העזרה.
 אמר ליה רבה לרבא, אין הלינה פוסלת בראשו של מזבח, ולפיכך
 אפילו אם ירדו האיברים מן המזבח לאחר עלות השחר, יחזור ויעלים
 עליו.
 מבררת הגמרא: קיבלה מיניה או לא – האם רבא קיבל את תשובתו
 של רבה, וסובר כמותו שאין הלינה פוסלת בראש המזבח, או שלא
 קיבל את דבריו אלא הוא סובר שהלינה פוסלת אף בראש המזבח.
 אמורת הגמרא: תא שמע. דאיתמר, איברים שלנו בעזרה – איברים
 השוהים בקרקע העזרה במשך הלילה וקודם עלות השחר, מקפיר
 והולך – ניתן להקטירם על המזבח במשך כל הלילה, עד עלות
 השחר. איברים שלנו בראשו של מזבח, מקפיר והולך – ניתן
 להקטירם לעולם, אפילו אם שוה שם עד לאחר עלות השחר. ואם
 ירדו מן המזבח לאחר עלות השחר, נחלקו אמוראים בדינם. רבה
 אמר יעלו – רשאי הוא לשוב ולהעלותם עליו, כיון שהוא סובר שאין
 הלינה פוסלת את האיברים השוהים בראש המזבח, ונמצא שכשרים
 הם. רבא אמר לא יעלו – אסור להחזירם על המזבח, כיון שהוא
 סובר שהלינה פוסלת אפילו בראש המזבח, ולפיכך אף שומרת היה
 להקריבם כל זמן שזה על המזבח, כדון כל הפסולים שאם עלו לא
 ירדו, אבל לאחר שירדו אסור לשוב ולהעלותם.
 שמע מינה – יש ללמוד מדברי רבא, דלא קיבלה מיניה – שלא קיבל
 את דברי רבה הסובר שאין הלינה פוסלת בראש המזבח. מסיקה
 הגמרא: שמע מינה – אכן יש להוכיח כן.
 שנינו במשנה, כשם שהמזבח מקדש בו את הראוי לו כך הכבש
 מקדש, כשם שהמזבח והכבש מקדשין את הראוי להן כך הכלים
 מקדשים.
 הגמרא מביאה ברייתא המפרשת מנין לומדים דינים אלו: תנו רבנן
 בברייתא, נאמר בכתוב לגבי פסולים העולים על המזבח (שמות כט לו)
 'כל הנוגע במזבח יקדש', אין לי – אין אני יודע ממקרא זה, אלא
 שהמזבח מקדש את הפסולים שעלו עליו לענין כך שלא ירדו, כפש
 מנין – מהיכן יש ללמוד שאף כבש המזבח מקדשם, תלמוד לומר
 (מ) 'ומשחת את המזבח', ומתיבת את' יש ללמוד לרבות את הכבש.
 כלי שרת מניין – מהיכן יש ללמוד שאף כלי שרת מקדשים את
 המונח בתוכם, תלמוד לומר (שם לו כט) 'כל הנוגע בהם יקדש'.
 הגמרא מביאה ספק בענין כלי שרת המקדשים מה שבתוכם: בעא

המשך ביאור למס' זבחים ליום שבת קודש עמ' א

1 מִיָּנִיָּה רִישׁ לְקִישׁ מֵרַבִּי יוֹחָנָן, כְּלֵי שֶׁרֶת מָהוּ שֶׁיִּקְדָּשׁוּ אֶת הַפְּסוּלִין 1
2 – הָאֵם כְּלֵי שֶׁרֶת מִקְדָּשִׁים דְּבַר פְּסוּל שֶׁהוֹנַח בְּתוֹכָם.
3 סָבַר רַבִּי יוֹחָנָן, שֶׁסִּפְקוּ שֶׁל רִישׁ לְקִישׁ הוּא לְעֵנִין דִּין פְּדִיּוֹן, כְּגוֹן בְּאוּפָן
4 שְׁקִידָשׁ מִנְחָה טְמֵאָה בְּכֵלֵי שֶׁרֶת, הָאֵם חָלָה קְדוּשַׁת הַגּוֹף עַל מִנְחָה
5 זו, וּמַעֲתָה אִי אִפְשָׁר לְפָדוּתָהּ, אוֹ שֶׁמֵּאֲחָר וְטְמֵאָה הִיא אֵין אֵין הַכְּלֵי
6 מִקְדָּשָׁה בְּקְדוּשַׁת הַגּוֹף, וְאֵין בָּהּ אֵלָא קְדוּשַׁת דְּמַיִם, וְלִפִּיכֶךָ אִפְשָׁר
7 לְפָדוּתָהּ.
8 אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹחָנָן לְרִישׁ לְקִישׁ, הֲנִיתוּהָ – שְׁנִינּוּ דִין זֶה כְּבַר
9 בְּמִשְׁנֵתֵינוּ, בְּשֵׁם שֶׁהַמִּזְבֵּחַ וְהַכֶּבֶשׂ מִקְדָּשִׁין אֶת הַרְּאוּי לָהֶן כְּדֵ
10 כְּלֵים מִקְדָּשִׁין. וַיֵּשׁ לְלַמּוֹד מִדְּבָרֵי הַמִּשְׁנָה שְׁכֵלֵי שֶׁרֶת מִקְדָּשִׁים אִף

11 דְּבַר פְּסוּל, וְחָלָה עֲלָיו קְדוּשַׁת הַגּוֹף, וְשׁוּב אֵין לוֹ פְּדִיּוֹן.
12 אָמַר לִיָּה רִישׁ לְקִישׁ, אֵין כּוּוֹנְתִי לְשֶׁאוּל לְגַבִּי דִין פְּדִיּוֹן, אֵלָא
13 לְכַתְּחִילָה לְיִקְרָב קְמִיבְעִיא לִי – שְׁאַלְתִּי הִיא לְגַבִּי דִין הַקְּרֵבָה
14 לְכַתְּחִילָה, הָאֵם כְּלֵי שֶׁרֶת מִקְדָּשׁ דְּבַר פְּסוּל שֶׁהוֹנַח בְּתוֹכּוֹ, וּמַעֲתָה
15 דֵינּוּ כְּכֶשֶׁר וּמוֹתֵר לְכַתְּחִילָה לְהַעֲלוֹתוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ וְלְהַקְטִירוֹ, אוֹ שְׁאֵין
16 הַכְּלֵי שֶׁרֶת מְכַשִּׁירוֹ, וְנִידוֹן הוּא כְּדָבַר פְּסוּל שׁ'אֵם עֵלָה לֹא יִרְדֵּ, אִךְ
17 אֵין לְהַעֲלוֹתוֹ לְכַתְּחִילָה וְלְהַקְטִירוֹ.
18 אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹחָנָן לְרִישׁ לְקִישׁ, הָאֵ נְמִי תְּנִינָא – אִף סִפְקָ זֶה יֵשׁ
19 לְפִשׁוּט מִכֶּךָ שֶׁשְׁנִינּוּ בְּמִשְׁנָה (לְעִיל פְּד.).

58 בפני עצמו. ומדברי הגמרא כאן תיפשוט דיש חיבור – שכל האיבר
 59 נידון כמחובר, ולפיכך כאשר רובו עומד על הכבש ומיעוטו מעל
 60 האויר דנים את כולו כאילו הוא על גבי הכבש, שאילו לא היה נידון
 61 כמחובר אזי כל חלק ממנו בשעה שעובר מעל האויר שבין הכבש
 62 למזבח היה נידון כאילו ירד לקרקע העזרה.
 63 משיבה הגמרא: **הא לא קשיא, תיפשוט –** אכן, יכול אתה לפשוט
 64 מכאן שיש חיבור לעולים על גבי המזבח. נמצא, שעדיין לא נפשט
 65 הספק של בני הישיבה, האם אויר מזבח כמזבח או לא.
 66 הגמרא מנסה לפשוט את הספק לענין אויר מזבח: **מתקיף לה רבא**
 67 **בר רב חנן, מה מקום יש להסתפק אם אויר מזבח דינו כמזבח, ואי**
 68 **אמרת שאויר המזבח כמזבח דמי –** נידון כמזבח, אם כן, **עולת העוף**
 69 הנמלקת באויר ראשו של המזבח, **דפסקה במחשבה היכי משפחת**
 70 **לה –** כיצד ימצא אופן שהיא תיפסל במחשבת פיגול, כאשר חושב
 71 הכהן בשעת מליקתה להקטירה למחר, **הא קלמה מזבח –** הרי
 72 משעת מליקתה כבר קלטה המזבח, לפי שבאוירו היא מונחת, וחל בה
 73 הדין שאם עלו לא ירדו, ונמצא שרשאי הוא להקטירה אפילו למחר,
 74 וממילא אין מחשבתו שחושב להקטירה למחר פוסלת בה. ומאחר
 75 שדין מחשבת פיגול נאמר אף לגבי עולת העוף, בהכרח צריך לומר
 76 שאויר המזבח אינו נידון כמזבח, ועל כן בשעה שמולק הכהן את
 77 עולת העוף באויר המזבח עדיין אין המזבח קולטה, ואם הוא חושב
 78 בשעה זו להקטירה למחר הרי זו מחשבת פיגול הפוסלת את הקרבן.
 79 הגמרא דוחה את דברי רבא בר רב חנן: **מתקיף לה רב שימי בר**
 80 **אשי על דברי רבא בר רב חנן, אלמה לא –** מדוע אם אויר מזבח
 81 כמזבח אי אפשר למצוא אופן שתפסול מחשבת פיגול בעולת העוף,
 82 הרי משפחת לה – ניתן למצוא אופן כזה פגון דאמר הכהן בשעת
 83 מליקתו הריני מולקה לעולה זו על מנת להורידה למחר מן המזבח,
 84 לאחר שתיפסל בלינה, ולאחר מכן לשוב ולהעלותה ולהקטירה
 85 עליו, שאם אכן יעשה כפי מחשבתו ויורידה למחר, יאסר עליו לשוב
 86 ולהעלותה על המזבח, לפי שכל הפסולים שירדו מן המזבח שוב לא
 87 יעלו, ולפיכך מועילה מחשבה זו בשעת מליקה לפסול את הקרבן
 88 מדין פיגול, אף אם נאמר שאויר המזבח נידון כמזבח.
 89 מקשה הגמרא על קושייתו של רב שימי בר אשי: **הניחא לשיטת רבא**
 90 **–** קושיא זו מובנת לפי שיטתו של רבא, **דאמר לינה מועלת בראש**
 91 **המזבח –** הסובר (לעיל ע"א) שלינה פוסלת אף את האיברים הנמצאים
 92 בראשו של מזבח, ולפיכך אם יוריד את עולת העוף מן המזבח לאחר
 93 שנפסלה בלינה יאסר עליו לשוב ולהעלותה, וממילא אם יחשוב
 94 הכהן בשעת המליקה לעשות כן למחר, פוסלת מחשבתו את הקרבן
 95 מדין פיגול. **אלא לשיטת רבא דאמר אין לינה מועלת בראש**
 96 **המזבח –** שאין הלינה פוסלת את האיברים הנמצאים בראש המזבח,
 97 אם כן **ליחא למחשבתו –** אין מחשבה זו פוסלת בעולת העוף, שהרי
 98 אפילו אם יעשה כפי מחשבתו ויורידה מן המזבח למחרת יהיה רשאי
 99 לשוב ולהעלותה עליו, כיון שלא נפסלה בלינה, ותחזור קושיית רב
 100 שימי בר אשי למקומה, אם נאמר שאויר מזבח נידון כמזבח באיזה
 101 אופן תועיל מחשבת פיגול בעולת העוף.
 102 מתרצת הגמרא: **לרבה נמי משפחת לה –** אף לשיטת רבה אפשר
 103 למצוא אופן שמחשבת פיגול פוסלת בעולת העוף, פגון דאמר הכהן
 104 הריני מולקה לעולה זו על מנת להורידה מן המזבח קודם עמוד
 105 השחר, ולשוב ולהעלותה עליו לאחר עמוד השחר, שבאופן זה
 106 מודה גם רבה שאם יעשה כמחשבתו תיפסל העולה בלינה על גבי
 107 קרקע העזרה, כיון שבשעת עמוד השחר אינה נמצאת על גבי
 108 המזבח, ויאסר עליו לשוב ולהעלותה עליו, ולפיכך אם חשב בשעת
 109 המליקה לעשות כן הרי זו מחשבת פיגול הפוסלת את הקרבן.
 110 ומסיים רב שימי בר אשי את קושייתו על דברי רבא בר רב חנן, לא
 111 זו בלבד שאין לפשוט כדבריו שאויר מזבח אינו נידון כמזבח, אלא
 112 אדרבה, **להך גיסא מיהא תיפשוט –** פשוט את הספק לצד השני,
 113 **דאויר מזבח כמזבח דמי, דאי סלקא דעתך –** שאם יעלה על דעתך
 114 לומר שאויר מזבח לאו כמזבח דמי,

1 'אלו אם עלו לא ירדו וכו', ו**שקיבלו פסולין וזרקו את דמו, מאי**
 2 **לאו –** האם אין לומר, שהמשנה עוסקת באופן שקיבלו פסולין וזרקו
 3 פסולין – שגם קיבלו פסולים את הדם בכלי, וגם זרקוהו על גבי
 4 המזבח, וכיון שהקרבן נפסל בזריקת הפסולים אין להקטירו
 5 לכתחילה, אלא שאם עלה שוב לא ירד, אבל באופן שהפסולים רק
 6 קיבלו את הדם וזרקוהו כשרים על המזבח דם כשר הוא, לפי
 7 שזריקתו נעשית בכשרות, ואף שקיבלוהו פסולים מכל מקום הכלי
 8 שרת קידשו והכשירו, ומותר להעלות את האיברים לכתחילה
 9 להקטירם על גבי המזבח. ויש להוכיח מדברי המשנה, שכלי שרת
 10 מקדש את הפסולים ומכשרים, אף לענין שיהיה מותר לכתחילה
 11 להקטירם על גבי המזבח.
 12 השיב ריש לקיש לרבי יוחנן, **לא –** אין להוכיח כן מדברי המשנה, לפי
 13 שאין המשנה עוסקת באופן אחד, שקיבלו פסולים את הדם וזרקוהו
 14 על המזבח, אלא יש כאן שני אופנים שונים, אופן אחד, שקיבלו
 15 פסולין את הדם וזרקוהו כשרים, **אי נמי –** אופן נוסף, שקיבלו כשרים
 16 וזרקו פסולין.
 17 הגמרא מביאה ספק בענין אויר שמעל המזבח: איבעיא להו, **אויר**
 18 **שמעל המזבח, כמזבח דמי –** האם נידון הוא כמזבח עצמו, או לא.
 19 כלומר, אם תלה אדם איברים של קרבן פסול באויר שמעל לראש
 20 המזבח, ואין הם נוגעים במזבח עצמו, האם יש לדונם כאילו עלו על
 21 המזבח, ושוב לא ירדו, או שאין האויר שמעל המזבח נידון כמזבח
 22 עצמו, ולפיכך יש להורידם.
 23 הגמרא מנסה לפשוט ספק זה: **תא שמע. שנינו במשנתנו, בשם**
 24 **שהמזבח מקדש את הראוי לו כף הכבש מקדש את הראוי לו,**
 25 דהיינו, שאם העלה איברים פסולים על גבי הכבש נתקדשו, ומעלה
 26 אותם על גבי המזבח להקטירם. **ואי אמרת שאויר המזבח לאו**
 27 **כמזבח דמי, אם כן בהכרח צריך לומר דאויר כבש נמי לאו ככבש**
 28 **דמי –** שאף האויר שמעל הכבש אינו נידון כמו הכבש עצמו, ומעתה
 29 יש להקשות, **היכי מסיק ליה –** כיצד ניתן להעלות איברים פסולים
 30 **מכבש למזבח, הרי משעה שמגביהם באויר הכבש כדי ליתנם על**
 31 **המזבח הוה ליה ירוד –** הרי זה כאילו ירדו מן הכבש לקרקע, ושנינו
 32 **לעיל (פד) 'כשם שאם עלו לא ירדו, כך אם ירדו לא יעלו'. אלא**
 33 **בהכרח צריך לומר שאויר המזבח נידון כמזבח ואויר הכבש נידון**
 34 **ככבש, ולפיכך אף בשעה שמגביה את האיברים מעל הכבש ליתנם**
 35 **על המזבח אינם נידונים כאילו ירדו לקרקע.**
 36 דוחה הגמרא: **דנדד ליה –** כשגורר אותו. כלומר, אין להוכיח מדברי
 37 המשנה שאויר מזבח כמזבח, לפי שאפילו אם אויר המזבח אינו
 38 כמזבח ואויר הכבש אינו ככבש מכל מקום ניתן להעביר איברים
 39 פסולים מן הכבש למזבח, באופן שאינו מגביהם כלל באויר הכבש,
 40 אלא גוררם על גבי הכבש עד למזבח, ונמצא שלא ירדו מעולם מן
 41 הכבש.
 42 מקשה הגמרא: **והא ריווח של אויר יש בין כבש למזבח, שאין הם**
 43 **צמודים זה לזה, ונמצא שבשעה שהוא גורר את האיברים מן הכבש**
 44 **למזבח מעל אותו ריווח יש לדון אותם כאילו ירדו לקרקע, ומעתה**
 45 **אסור לשוב ולהעלותם על גבי המזבח.**
 46 מתרצת הגמרא: **רובו לכבש ככבש, רובו למזבח כמזבח.** כלומר,
 47 אף בשעה שהאיברים מונחים מעל אותו ריווח שבין הכבש למזבח
 48 אינם נידונים כיוצאים לקרקע, לפי שיש לדון את האיבר אחר רובו,
 49 ולפיכך בשעה שרובו מונח על הכבש ומיעוטו באויר שבין הכבש
 50 ולמזבח הרי זה כאילו כולו מונח על גבי הכבש, ובשעה שרובו מונח
 51 על המזבח ומיעוטו באויר שבין הכבש למזבח הרי זה כאילו כולו
 52 מונח על גבי המזבח.
 53 שבה הגמרא ומקשה: אם יש לדון את האיבר אחר רובו, אם כן
 54 **תיפשוט מהא –** יכול אתה לפשוט מכאן, **הא דכעי רמי בר חמא,**
 55 **האם יש חיבור לעולין על גבי המזבח או לא.** כלומר, איבר אשר
 56 חלק ממנו עלה על גבי המזבח, האם נחשב כולו כמחובר ודנים אותו
 57 לפי רובו של האיבר, או שאינו נחשב כמחובר ודנים כל חלק ממנו